

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 11500 K.
Félévre 5800 K. Negyedévre 3000 K.
Egyes szám ára 300 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 45. szám.

Vasárnap, november 11.

Bort, búzát, békességet!

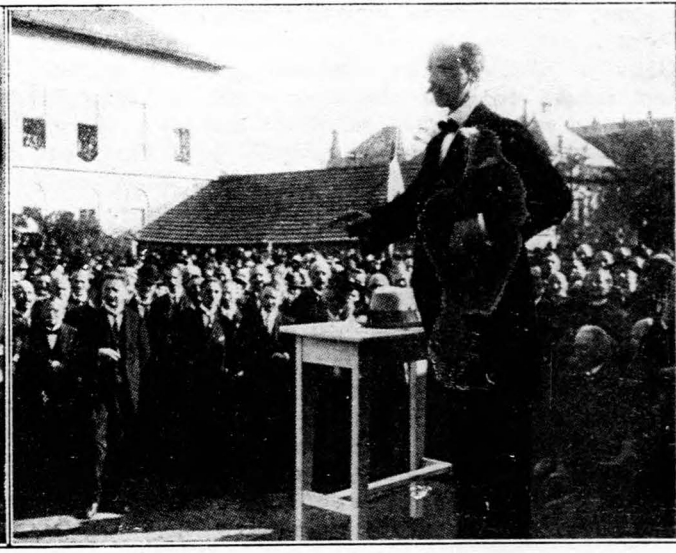
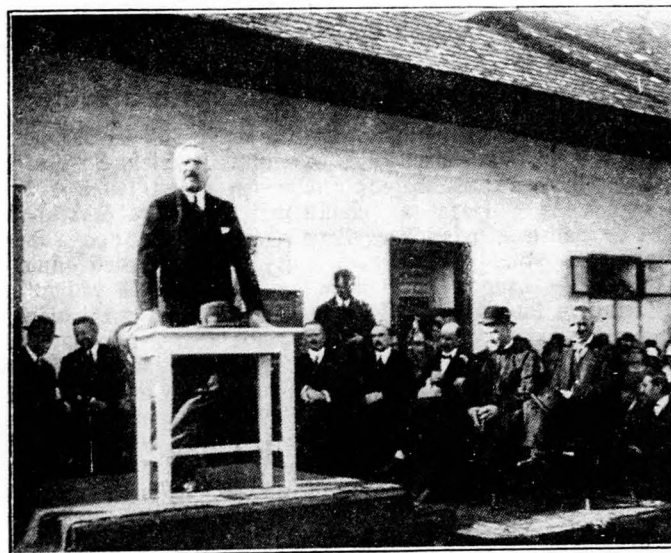
Ha a magyar ember jót akar kívánni ember-társának, három jót kíván: Bort, búzát, békességet! Erről a három dologról akarunk szólni mi is, amikor válságos heteit éli a magyar nemzet.

Míg a régi bűnösök, akik öt éve a temető virágait, őszi rózsákat szórva szét sírba döntötték az ezeréves Magyarországot, vakmerő gonosszággal a hazaáruló Mihály gróftól éltetik pezsgős vacsora mellett, a másik oldalon pedig személyes gyűlölettől ittasult szájhősök meggondolatlanul veszélyeztetik az ország békéjét, emberfölötti munkát végez néhány államférfiú a nemzet — vagy ha úgy tetszik — a magyar faj megmentése érdekében.

Az történt ugyanis, hogy a Gondviselés majd tízmillió métermáza búzatermésfőléssel áldotta meg az országot. Más időkben a közvetítő spekuláció

vitte ki az országból a termésfölösleget és vágta érte zsebre a súlyos aranymilliókat. Most azonban az országot szerető államférfiak félretolták a közvetítőket s a főlésslegnek egyelőre egytized részét közvetlen adták el Svájcnak. A nyereség az államé lett, mely ezzel a nyereséggel — öt millió svájci frankkal — már négy hónapja fönntartja a magyar pénz értékét. Hogy milyen jótétemény ez a magyar népnek, csak az tudja, aki megérti, hogy a pénz esése új nagy drágulást zúdított volna az ország nyakára.

De más jót is hozott a svájci búzaeladás az országnak. Hajdan a háború előtt világszerte híres volt a magyar búza s még az angolok is magyar búzából őrölt lisztet vásároltak. A háború és a forradalmak alatt elvesztette a magyar búza minden piacát. Elfeledte a világ a magyar búza jó hírét. Most, hogy a svájci kormány megkapta a

Képek Scitovszky Béla balassagyarmati beszámolójáról.

Balról: Scitovszky Béla beszél. *Oldalt jobbról-balra:* Sztranyovszky Sándor főispán, Vass József népjóléti miniszter, Bethlen István gróf miniszterelnök, Rakovszky Iván belügyminiszter, Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter. — *Jobbról:* A miniszterelnök beszél.

magyar búzaszállítmányokat, újra dicsérik a magyar búzát Európa-szerte. A svájci kormány maga mondott nagy dicséretet a magyar búzáról. Ezt meghallották a többi országok is és már az olaszok, de az angolok is újra keresik a magyar búzát.

A búza kedvéért Svájcot sikerült rávenniök a magyar államférfiaknak, hogy a magyar bort is újból beengedik. Korlátlanul mehet a magyar bor Svájcba s ezzel a magyar bor ára itthon is emelkedik. Mennyi magyar földművelő családra jelent ez jobb napokat?! Legalább százezer családnak megélhetését teszi könnyebbé a bor áremelkedése.

S míg a búzával és borral a legnehezebb hónapok átélését lehetővé teszik csöndben dolgozó és sokat ócsárolt államférfiaink, azalatt megszerzik Amerikától és Angliától a kölcsönt is, mellyel végleg állandósul a magyar pénz értéke s megszűnik a drágulás, nyomor és spekuláció. Békeséget hoz ez a munka az országnak! Kik azok, akik elvetemültséggel vagy örült könnyelműséggel meg akarják ezt a munkát zavarni?! Vigyázzanak, mert a történelem ítélőszéke és egy végromlásba dőlt nemzet bosszúja utóléri őket!

Budapest, november 10.

Európa küldöttei — Csonkamagyarországon. Bethlen István grófnak és munkatársainak Genfben sikerült kieszközölni, hogy Magyarország vagyonát és jövedelmeit a zár alól föloldják és lehetővé teszik, hogy 600 aranymillió kölcsönt kapjon az ország pénzügyeinek megmentésére. A belső és külső ellenségektől szaklatott kis országnak ez az egyetlen mentsége, hogy a végromlástól megmeneküljön. A kölcsön tervezetének elkészítésére Európa államai, amelyek a Népszövetségben egyesültek, bizottságot küldtek ki, mely most érkezett Budapestre. A francia és angol urak azért jöttek, hogy lássák, mi van itt, hogyan élünk. Örülünk neki, hogy elfjöttek, mert csak azt láthatják, hogy Csonkamagyarország minden fölösleges kiadást elvon magától, tisztviselőinek nagyrészt kénytelen elbocsátani, kénytelen papírpénzt nyomtatni s alig bírja keresettel ellátni dolgozó polgárait. Azt sem mondhatják, hogy nem adózunk, mert minden becsületes magyar elég adót fizet már. Pár száz, vagy ezer nemzetközi svihák él csak jól itt, azokat szívesen odzadjuk Európának. Vigyék hírül Európának, hogy békét akarunk mi csupán, hogy nyugodtan építhessük újra gonosztevőktől rombadöntött hazánkat!

*

Egy nap a törvényhozás — munkájából. Minden komoly indok nélkül összehívták a nemzetgyűlést a forradalmi szociáldemokratáért képviselői. Vártuk, mi jót végeznek. Azt mondták, hogy a lakáskérdést kívánják megbeszélni. De csak egy képviselő beszélt róla, meg egy miniszter, aki rájuk sütötte az igazságot, hogy kommunista alapon akarják a lakáskérdést megoldani. Aztán fölállt Szilágyi képviselő úr, aki legtöbbször beszélt eddig a parlamentben s mindig vagdalkozott s nagy derűtség közben jelentette ki egyórási beszéd után, hogy nem hallgat tovább. Majd a «fajvédők» és a nemzetköziesek együtt csaptak lármát s ócsárolták viharosan Bethlent és munkatársait, akik pedig legtöbbször dolgoznak. A viharos lármában Bethlen ellenségei végül is egymásra rontottak s legtöbbször csak

ennyit lehetett hallani a lármából: «Gyilkosok! Gyilkosok!» Lett aztán párbaj, piszkolódás és botrány rogyásig. Mikor végül jól kidühöngték magukat, elérkezett a két óra és véget ért a törvényhozás egy nap — munkája. S így akarja megvédeni a romlástól egyik a — «dolgozókat», a másik a «fajt»... Hát nincs igaza Bethlennek, mikor széthúldi őket, hogy nélkülük — dolgozhassek az országért?!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A miniszterelnök balassagyarmati beszéde.

Az elmúlt hét vasárnapján hangzott el Bethlen István gróf miniszterelnök második nagyszabású politikai beszéde Balassagyarmaton. A miniszterelnök több kormányférfiú és számos nemzetgyűlési képviselő társaságában résztvett Scitovszky Bélának, a nemzetgyűlés elnökének beszámolóján. Felszólalásában pontos képet festett az ország történetének legutolsó négy esztendejéről és a most következő tennivalókról. Megállapította a miniszterelnök, hogy sokkal előbbre vagyunk, mint azt sokan talán hiszik. Külpolitikai téren rendeztük viszonyainkat Ausztriával, megindítottuk az akciót abban az irányban, hogy a nagyhatalmak bizalmát újból visszanyerjük. Fontos, életbevágó kérdésekben Anglia és Olaszország mellettünk áll. Megindítottuk az akciót oly irányban, hogy szomszédainkkal normális viszonyt teremtsünk. Nem azért, hogy jogos érdekeinket feláldozzuk, hanem, mert csak ezen az alapon lehet biztosítani és megvédeni jogos érdekeinket.

Ezután a belpolitika néhány sürgős kérdéséről szólott. Elsősorban gondoskodni kell arról, hogy a gazdatársadalom a hitel szervezeteit felépítse és ezek révén egyenes bekapcsolódást kapjon a jegyintézetbe, másodsorban kell, hogy a jegyintézetnél hosszabb lejáratú váltók — azokon a kereteken belül, amelyek mulhatatlanul szükségesek a gazdasági hitel megadása céljából — biztosítottassanak; harmadsorban szükséges, hogy egy állandóbb valutára, a búzav valutára szóló kötvények elhelyezhetők legyenek és erről szóló hitel is adható legyen. Megállapította végül, hogy a további termelés a mezőgazdaságban elsősorban a külföldi tőke bevonásának lehetőségétől függ. Beszédét a következőkkel fejezte be:

— Ebben az országban a rombolások ideje véget ért. Ma az építés következik s a romokból össze kell szedni azokat az építésközöket, amelyek segítségével szebb, nagyobb, lakályosabb épületet építhetünk a nemzet számára egy új ezredév részére.

A nemzetgyűlés újra elnapolta üléseit.

A kisebbségi pártokhoz tartozó képviselők — harmincnél többen — a nemzetgyűlés összehívását kérték. Scitovszky Béla elnök a házszabályok értelmében eleget tett a kívánságnak és a Házat az elmúlt hét szerdájára összehívta. A szocialista képviselők egyike a lakásrendelettel okolta meg a nemzetgyűlés egybehívását. Vass József népjóléti miniszter erőlyes hangon utasította vissza a szocialisták vádjait és szemükre lobbantotta, hogy a nemzetgyűlés drágasági bizottságának ülésén vállalt megállapodáshoz nem tartják magukat és átlátszó politikai célokért hívták egybe a Házat. Bethlen István gróf miniszterelnök hangsúlyozta, hogy felesleges volt a lakáskérdésre hivatkozva összehívni a nemzetgyűlést és úgy látja, hogy a szociáldemokraták, hogy a kormánynak kellemetlenkedjenek, készséggel nyújtanak kezét a fajvédőknek. A már ismert okonál fogva szükséges, hogy a nemzetgyűlés a kölcsöntárgyalások alatt ne ülésezzen. A Ház ilyen értelemben határozott.

A lakásrendelet.

A lakásrendelet bizonyos módosítások után megjelent. November 1-én az 1923 augusztusi lakberek hatszorosát

kell lakások és nyolcszorosát üzlethelyiségek, műhely iroda stb. után fizetni. A háztulajdonosok a lakásoknak bérletét az 1924. évi februári negyedben a mostani bérnek *egyhatod részével*, minden további évnegyedben pedig az előző negyed bérének *egyötöd részével* fokozatosan emelhetik. Valamennyi lakás 1926 november hó 1-én, az üzletek pedig 1925 május 1-én felszabadulnak.

A népszövetség főtitkára Budapesten.

Sir Erik Drummond, a népszövetség főtitkára, az elmúlt héten Budapestre érkezett. Látogatása tulajdonképpen udvariassági tény volt, de természetesen módot talált arra, hogy a külföldi kölcsönnel kapcsolatos politikai kérdésekről tájékozódást szerezzen. A Magyarország pénzügyeinek fölülvizsgálására kiküldött antantbizottság legközelebb a fővárosba érkezik és elsősorban a költségvetést óhajtja tanulmányozni s épen ezért minden miniszterrel külön-külön fog tárgyalni. Ez meglehetősen hosszú időt fog igénybe venni, úgy hogy a nemzetgyűlés összehívására csak e hó végén, vagy a jövő hó elején kerül sor.

Dinich Viktor belépett a kisgazdapártba.

A nemzetgyűlés kisebbségi pártjainak egy részében olyan irányú mozgalom indult meg, hogy az ország mai súlyos helyzetében *segítségére legyenek annak a politikának, melyet Bethlen István gróf miniszterelnök és a mögötte sorakozó kisgazdapárt képvisel.* Ennek a megfontolásnak máris meg volt az első eredménye, amennyiben *Dinich Viktor bejelentette a kisgazdapárthoz való csatlakozását.* Példáját többen követni fogják.

+MEZŐGAZDASÁG+

Az ügetés.

Irta: Kis Mihály.

A hámban járó lónak legfontosabb járásmódja az ügetés. Sokan ezt még ma is németesen trappnak nevezik. Ahelyett, hogy azt mondanák, hogy jól vagy szépen üget ez vagy az a ló, azt mondják, hogy de szépen trappol. Idején lenne már, hogy a kisgazda is megszokná, hogy ezt a járásmódot magyarosan ügetésnek nevezze.

A nagyvárosi ember, aki az ügetőversenyeken látja, mint versengenek a könnyű versenykocsik elé fogott sebes gütők az elsőbbség díjáért, már régen tudja, hogyan kell a lónak ezt a járásmódját nevezni. Aki a lótól azt kívánja, hogy ügetve haladjon, sebesen fusson, az ne keresse azt a büszkének vélt magas járást, aminőt az itt bemutatott lovaképpünkön látunk, mely egy cirkuszbeli spanyol ábrázol, amint eredeti spanyol (andalúziai) lován díszel. Az ilyen járás módjólótt ferasztja a lovat, mert a magas lábvetés fölösleges munkát okoz, anélkül, hogy haladással járna.

Az ezen a képen bemutatott spanyol ló vérbeli rokona a mi lipicainak nevezett lovainknak, melyek sokban hasonlítanak is hozzá, de jobbak, mert nem annyira magas lábvetéssel ügetnek, hanem simábban, de annál nagyobb haladással és kitartással, olyanféle módon, amint ezt a másik képen látható könnyű kocsiba fogott orosz ügető cselekszi. Ez az orosz ügetőféle másfélpercnél valamivel több idő alatt képes egy kilométer távolságot megtenni, de mindenkor kétpercnél rövidebb időben. Erre azonban viszont a lipicai ló nem képes, mert apróbb termelű és mert nem szokták ilyen örült sebességgel hajszolni, mert annak a

gyakorlati életben nincsen célja. Az orosz ügetőlovat is csupán a versenyfuttatás kedvéért tanítják és szoktatják a tőle kitélő legnagyobb sebességű ügetésre. De már őt is legyőzik a sebesügetésben az amerikai ügetőlovak, melyek az orosznál sokkal szikárabbak és acélosabbnak, úgy hogy a nagy ügetőversenyekből az orosz ügetők már egészen kiszorultak. Amerikai ügető ló képét valamelyik korábbi számmunkban bemutattuk.

Az ügetés a lónak nem éppen a legszokottabb természetes járásmódja. A be nem tanított ló, ha a legelőn magára hagyják, csak lépésben jár; ha siet, vágatva szalad és legfőképpen akkor dőcög, mikor a vágatást abbahagyva nem bír hirtelen megállani vagy lépésbe átmenni. Ha az emberek nem szoktatják rá rendes tanítással az ügetésre, a ló aligha ügetne olyan szépen, mint gyakran látjuk. Ne felejtjük el azonban, hogy azért mégis a szülőiől örökli a ló a jó ügetőképességet. Ezért azután arra törekszik a gondos tenyésztő, hogy elég tisztességes ügetőképességgel bírjon a kanca, valamint a mén is, melyet tenyésztésre használ. Az a ló, amely az ügetést csak aprózza, mint a dióhéjban járó macska, amelyik apró, kötött lépéssel tipeg, nem arra való, hogy tenyésztésre használjuk.

A fiatal lónak ügetésre való tanítása nem azon kezdődik, hogy tüstént sebesen hajtsuk. A jó iskola éppen azon kezdi, hogy a lovat lassúbb ütemben a szárbá hajtja, vagyis kényszerítse, hogy a hátsó lábait dőcögés közben kissé jobban maga alá szedje, miáltal az első része mintegy felszabadul és így első lábait szabadabban és peckesebben emelje. Ezt kocsiba fogott lónál azzal érjük el, hogy gyöngéd ostorlegyintéssel néha-néha a farát érintjük, a gyeplőt pedig kissé rövidebbre vesszük és puha kézzel olyan ruganyosan tartjuk, mintha csak gummizsinór volna. Nyeregben ülve a lovas combjai végzik a szelid nógatást, miközben a lovas a felső testével alig észrevehetően hátradől, hogy a ló első része megkönnyebüljön. Ezt az állást látjuk a spanyol iskolalovas képen, mely szinte túlságba viszi a lónak illetévaló összszedését: a ló hátsó lábai annyira meg vannak terhelve, hogy különben is puha csüdjei szinte roskadoznak alatta.

Nem szabad azonban a lovat az ilyen kényszeredett tartásban huzamosabban elkínnozni; amint észrevesszük, hogy szépen kezd engedelmeskedni, tüstént kissé engedünk a kézzel, hogy bátrabban léphessen és csak akkor szedjük újból jobban össze, amikor már nagyon is elnyúlik és rendetlenül hadarni kezd. Ilymódon a jól alkotott ló lassanként megszokja a szép ütemes ügetést, amelyeknél éppoly pontosan hallatszik a kétütemű patadobbanás, mint a lassan ketyegő óra ketyegése: egy, kettő; egy, kettő... Amikor pedig már jól viseli magát a csikó és sima, puha útra érünk, akkor néha 1—2 percre fokozatosan áttérünk a sebesebb és az igen sebes ügetésbe, amilyenben képünkön az orosz ügetőt látjuk.

Mi mindent készíthetünk a szőlőből?

Irta: Windisch Richárd dr. gazdasági akadémiai tanár.

Mezőgazdasági iparok mindazok, amelyeknek nyersanyagait a gazda állítja elő. Ilyenek a keményítő-, a cukor-, a sör-, az olaj- és a malomipar. De idesorolható a borászat is. Eme iparágaknak burgonyára, gabonafélékre, cukorrépára, komlóra, olajos magvakra, szőlőre van szükségük. Ezek a felsorolt iparágak nyersanyagai.

Eme iparágak természetes hulladékai, melléktermékei a keményítőgyártási törköly, a répaszelet, a melász, a sör-törköly, a malátacsira, a szeszgyári moslék, az olajpogácsák, a korpafélék, a szőlőtörköly és a borseprő. Mindeme melléktermékeket a mezőgazda használatának takarmányozására használja fel. Egy részük a kereskedelemben abraktakarmányok elnevezésen ismeretes.

A különféle borok előállításához teljesen megérett szőlőt használunk. A tökéletesen megérett szőlő kisajtolt leve a több-kevesebb cukrot tartalmazó must. Ebből szesz erjedés útján nyerjük az újbort. Ez megfelelő kezelés — ászo-

Ne a szánnkkal, a szívünkkel legyünk hazafiak! A hazafiság áldozatkészség. Igazi érdeme csak annak van, aki cselekszik. Széchenyi.

kolás, érlelés — útján óborrá változik s ekkor fogyasztásra kész. Levegőhíjas térben való besűrítéssel a must víztartalmának egy része elvonható. Ezáltal eltarthatóvá válik — besűrített must. Vízrel felhígítva ismét musttá alakul. A friss must pasztőrözés útján is eltarthatóvá tehető. Az ilyen a forgalomban alkoholmentes ital néven is található. A besűrített és savtalanított must az ú. n. szőlőméz. A szőlőből gyümölcskocsonya — gelé — is készíthető. A besűrített mustból pedig, liszt és dió vagy mandula segítségével, a mustoshurka.

Minden iparág jövedelmezősége szempontjából fontos, hogy ennek rendes melléktermékei, hulladékai is jól értékesíthessenek s azokból semmi veszendőbe ne menjen. A borkészítés melléktermékeit is jól és szakszerűen kell értékesíteni, különben ki nem fizeti magát a szőlő művelése.

Műügetésben járó spanyol (andaluziai) mén.

A borkészítés melléktermékei a szőlőtörköly, a borseprő és a hordókban — főleg a musteresztő hordókban — lerakódó borkő. Mindezek különféle módon értékesíthetők s különféle, részben nagyon értékes termékek készíthetők belőlük.

A megzúzott érett szőlő levét, a mustot, a fűrt egyéb részeitől sajtolás útján különítjük el. A törkölyt két-, esetleg háromszobában is sajtolják. A szőlőfűrt alkotórészei: a szőlő kocsánya, a magvak, a bogycsészék és a must. Akárminő gonddal préseljük is ki a megzúzott szőlőt, sajtolás útján abból nem lehet tökéletesen kiválasztani — elkülöníteni — a mustot. A sajtóban visszamaradt kocsány, mag és bogycsészék — törköly — több-kevesebb folyadékot is — must — tart vissza. A szőlőtörköly ezért értékes mellékterméke a borkészítésnek, amely különféleképpen hasznosítható.

A friss és teljesen romlatlan törkölyből készíthető a törkölybor. Még pedig úgy, hogy a széjjelmorzsolts friss törkölyt megfelelő mennyiségű vízzel leöntve, rövid ideig tartó állás után kiperéseljük. A kiszáradt folyadékot újabb friss törkölymennyiségre öntjük, majd ezt is kiperéseljük. Az ily módon nyert cukrosított kieresztve a törkölybor. Ilyet azonban a bortörvény szerint csak házilag való fogyasztásra szabad előállítani, még pedig csak az olyan szőlőbirtokoknak, akinek szőlőterülete négy kat. holdnál nem nagyobb.

Lehet a törkölyborból, csakúgy mint a borból is, ecetet gyártani. Háziszukségletre is, eladásra is. Előbbit nem borecet, hanem törkölyborecet néven szabad csak árusítani.

Ha a szőlőtörkölyben lévő cukrot kieresztjük és az ilyen törkölyt lepároljuk — kifőzzük — a törkölypálinkát nyerjük. Ez annál zamatosabb, értékeesebb, minél jobbajtájú szőlőből és minél nagyobb gonddal készült. Van a törkölyben borkő — savanyú borkősavas kálium — is, amely nagyon értékes. Amint kivesszük a lepárolókazánból — kisűst — a kifőzött törkölyt, ezt jól kiperéseljük. Az ez alkalommal elkülönült folyadékot az üstből kieresztett folyadékkal keverten alkalmas nagyságú fakádban teljesen le hagyjuk hűlni s csak ezután öntjük a csatornába. Lehűléskor a hideg vízben nehezebben feloldódó borkő a kád falára részben kikerül, onnan lealapálható és megszártva mint nyers borkő eladható. Az említett kádban lévő folyadék víz helyett használható a kifőzésre szánt törköly felhígítására. A kiperéselt törkölyt pedig, rendszeren azon mód vizesen, állatok takarmányozására használják fel.

Úgy a friss kifőzeten, mint a már kifőzött törköly is, sok vizet tartalmaz. Ezért könnyen megromlik, megpenészedik, megecetesedik, ami értékét s felhasználhatóságát rontja. Ezért jól el kell zárni a levegőtől. Hordóba, kádba, verembe taposva és leföldelve romlás nélkül eltartható.

A kifőzött törköly felesleges víztartalmától megszabadítva, kiszártva, zsákokban — levegőn is — minden romlás nélkül eltartható.

Megfelelő berendezésű gyárak a kiszártott törkölyből különválasztják a kocsányokat, a magvakat és a bogycsészéket. A száraz kocsány felhasználható mint almazsíranyag. A megszártott és megőrölt bogycsészéket pedig takarmánykeverékek készítésére. A finomra megdarált magvakat pedig meleg benzinnel kezelik, amely a bennük lévő zsíros olajat kioldja. A benzines zsírolatból lepárolják a benzint, amikor visszamarad a zöldszínű, eléggé sűrű állományú szőlőmagolaj. 100 kg. szőlőmag, hazánkban nagyobb méreteket végrehajtott kísérletek eredménye szerint, valamivel több mint 10 kg. zsíros olajat adott. Ez főleg szappanfőzésre használható. A zsírtalanított szőlőmagőrleményt megszártva takarmánykeverékek készítésére használják. Csersavkivonat készítésére is ajánlották. Megkísérelték tinta készítésére is felhasználni, de kicsiben nem fizette ki magát e célra való feldolgozása.

Az újborok lefejtésekor a hordóban visszamarad a sűrű borseprő. A borkészítés másik értékes mellékterméke ez. Tartalmaz ez több-kevesebb bort, borkövet és élesztőt mint értékes alkotórészeket. Minél értékeesebb volt a bor, amelyből a seprő vétetett, annál többet ér. Ha meg nem vizezték, annál értékeesebb, minél hígabb. A pecsenye- és az aszúborok hibátlan seprője felhasználható gyengébb, kevesebbet érő, de kifogástalanul egészséges borok megjavítására. A sűrű borseprő kiperéselve 50—60 százalék bort is ad. Eme bor lepárolva olyan pálinkát szolgáltat, amely harmadrendű borpárlat elnevezésen értékesíthető. A maradék vízzel keverve pálinkafőzésre, utána pedig borkősavas méz készítésére is felhasználható, amely utóbbit megveszik a borkősavgyárak.

A ki nem préselt seprőből is főznek pálinkát — seprőpálinka — a maradékából — moslék — gyártanak borkősavas meszet, ebből készül továbbá az ú. n. borolaj — önantéter — is.

A törkölyből, kifőzése után megszártva, lehet világítógázt, fakátrányt, faszest és feketeszínű festéket — frankfurti fekete — gyártani. A mustok kieresztésére felhasznált hordókban borkő rakódik le. Időnkint lealapálják ezt, megszártják és mint nyers borkövet értékesítik. A borkősavgyárak veszik meg.

Minél többféle készítményt gyártanak a borkészítés melléktermékeiből, annál jobban értékesülnek ezek. Ehhez azonban költséges berendezések kellenek és szaktudás is szükséges. Az egész vázlatosan ismertetett eljárás csak nagyban fizeti ki magát. Ezért ajánlható nagyobb borvidékeken a termelőknek a szövetkezés s az említett melléktermékeknek szövetkezeti úton való feldolgozása központi fekvésű szövetkezeti gyárakban. Az érdekelt borvidék összes szőlősgazdái

belépnek a szövethetbe és odaszállítják szakszerű feldolgozás céljából összes törkölyüket, seprőjüket és a borkövet is. Mindezek kifogástalan, hibátlan állapotban gyűjtsenek és tartassanak el s ugyanilyen állapotban kerüljenek feldolgozás céljából a központba.

A rúgás leszoktatása. A rúgás a lónak rosszakarattól és csak igen ritkán játékból fűzött rossz szokása. A rúgás által, ha azt istállóban vagy valami szűk helyen teszi, önmagában is okozhat kárt az állat, de nem ritkán más állaton vagy emberen igen súlyos sérülések okozója lehet. A rúgás leszoktatására igen alkalmas a következő egyszerű eljárás: a ló hasára hevedert csatolunk, melynek jobb és bal oldalán a hát tájon egy-egy karika van. E karikákra keresztül kell vezetni a hátsó lábak csüdszíjkarikáihoz kötött erős kötelet, melyet elől a kantárhoz erősítünk. Ha most a ló akár egy, akár mindkét hátsó lábával rúg, az orrára fog ütést gyakorolni, ami fokozatosan le fogja szoktatni erről a rossz szokásról. Megjegyzendő még az, hogy eleinte a kötelet ne vegyük rövide, nehogy a gyanútlan ló az első erős rúgással a kötelet végét sohasem erősítjük a zablához, mert ilyenformán a zabla könnyen feltörheti az állat hordaszát.

A henger, mint a talaj nedvességének egyik csökkentője. Minden gazdának van hengere, ha más nem is, mint egy egyszerű fatörzs, mely úgy, ahogy henger formájúvá van alakítva. Ökszerűen használni azonban a hengert kevés gazda tudja. A hengerrel való bánásmódnál — a többek között — ismerni kell a talajnak azt a tulajdonságát, hogy abban apró, hajszálvékonyágú csövecskék vannak, mely hajszálcsövecskékben — a fizika törvényénél fogva — a talaj nedvessége a felszínre igyekszik hatolni. Ha ezeket a hajszálcsövecskéket valami módon tönkretesszük, pl. fogsóval elrontjuk, akkor a földben levő nedvesség nem képes a talaj felszínre emelkedni és nem párolog el, hanem a talaj a benne rejlő nedvességet, vizet így mintegy elraktározza. Ha azonban a hajszálcsövecskéket valami talajtömítő szerszámmal, mint amilyen a henger is, helyreállítjuk, az elraktározott talajnedvességet a talaj felsőbb rétegeibe, annak felszínre juttatjuk. Nem kell tehát derűre-borúra hengerezni csak azért, hogy talán a föld felszíne sima és így tetszetősebb legyen, hanem csak akkor, ha arra valóban szükség mutatkozik.

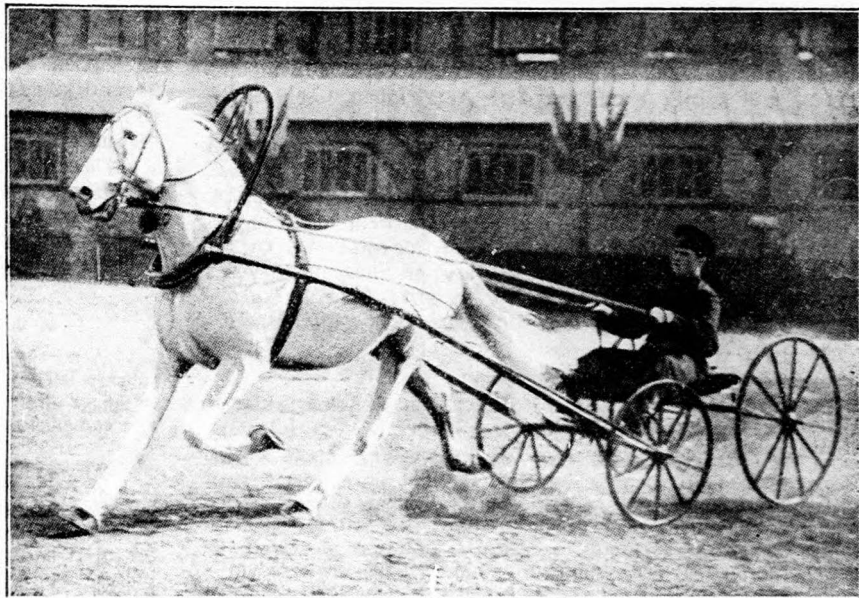
A burgonya eltartása. Kisebbszámú burgonyát pincében szokás elraktározni, de erre a célra csak az olyan pince jó, amelyik nem túlságosan hideg, sem nagyon meleg, tehát jól szellőztethető legyen. Amíg erősebb fagyoktól nem kell tartani, a pince ablakait nyitva kell hagyni, hogy a párás levegő kimeheszen a pincéből. A pincében sohasem volna szabad a burgonyát vastagon felhalmozni, mert a vastagon felhalmozott burgonya erősen gőzölög, kora tavasszal már erős csirázásnak indul. Nagyban való természetnél a leghelyesebb burgonyaeltartási mód a burgonyának prizmába való rakása. A prizma helyét ott jelöljük ki, ahová sem esővíz, sem talajvíz nem kerülhet. Leghelyesebb a prizmát úgy készíteni, hogy alsó része 1,2—1,5 méter legyen, magassága pedig 1—1,2 méter. A prizma alját ássuk ki 10—15 cm. mélyen, hogy az összerakás könnyebb legyen és a prizma tetszetősebb alakot nyerjen. A prizmába rakott burgonyát ne földeljük le azonnal, mert különben a burgonya nagyon fölmelegszik, hanem néhány napig maradjon takaratlanul, vagy ha ez nem lehetséges, csak vékony szalmaréteggel földjük be. A végleges betakaráskor a burgonyára rakott ideiglenes szalmaréteget távolítsuk el és száraz földdel takarjuk be a burgonyát. Ha a burgonyára már reáraktunk 15—20 cm. vastag földréteget, erre egy réteg szalmát tegyünk, melyre ismét 15—20 cm. vastag földréteget kerüjünk. A burgonya legjobban eláll akkor, ha a prizmában a hőmérséklet állandóan 3—4 fok körül marad egész télen át. Tanácsos dolog a tél folyamán a burgonyaprizmát többször megvizsgálni, hogy a benne levő burgonya nem romlik-e nagyon, vagy esetleg nincs-e nagyon meleg a prizmában. Ha a burgonya túlságosan fölmelegedett volna, a prizma orráról húzzuk le a földet, hogy a burgonya lehűlhessen.

Abraktakarmányok vásárlása. Weiser kísérletügyi főigazgató számítása szerint napjainkban legolcsóbb abraktakarmány a melasz, répaszelet, takarmányliszt (vörösliszt), már drágább tápanyagtartalmához viszonyítva a korpa, még drágább az árpa és tengeri,

de legdrágábban fizetjük ugyanazon táphatást akkor, ha zabot vásárolunk. Olajgyári hulladékokat csak fejős tehének és fiatal állatok számára vegyünk, mert más állat nem tudja e — fehérjetartalmuk miatt — különösen drága abrakfélét haszonnal értékesíteni. Hogy az abrakfélét vásárlása alkalmával károsodás ne érjen bennünket, kössük ki a korpánál a tisztaságot, melaszénál a cukortartalmat, répaszeletnél azt, hogy ne legyen elégetve, olajpogácsánál pedig bizonyos fehérje és zsírtartalmat. Ha a szállított áru nem felel meg a kikötött minőségnek, akkor békés úton, de szükség esetén bíróság útján követelhetjük a kárpótlást.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Mikor nagybátyám elhalt, negyedik feleségével élt. Harmadik feleségének volt három elsőrendű háziföldje, melyet nem iratott férjére. Most nagybátyám az ingatlan végrendeletileg negyedik feleségére hagyta. Gyermekke nem maradt. A föld most az özvegyet, vagy a rokonokat illeti? (Szentés) — Felelet. Ha az

A volt orosz császári ménesből való Orloff-ügetőmén.

ingatlan nem volt nagybátyja tulajdona, természetesen arról nem is végrendelezhetett. Ezen vagyon feletti örökösödés tisztázása nem a nagybátyja, hanem annak harmadik felesége után megindult vagy megindítandó hagyatéki eljárásra tartozik. A kérdésben közölt tényállás szerint az ingatlan a rokonok öröklék.

Kérdés. A földreform tárgyaláson a tárgyalóbizottság a forradalom alatt tanúsított magatartásom miatt az igényjogosultságotam nem állapította meg, holott a forradalom kitörése után két hétre érkeztem haza az olasz frontról. Hova forduljak orvoslás végett. (B. T. B. előfizető. Tiszadada.) — Felelet. Amennyiben úgy érzi, hogy a bizottság megállapítása a valóságnak meg nem felel, az eljárás befejeztével a javaslat közzététele után, az észrevételezésre megszabott határidőn belül észrevételeit írásban jelentse be a községi előjáróságához és az előadottakat igazolja.

Kérdés. Csizmát hogyan tehetem vízhatlanná? (L. P.) — Felelet. Kenje be a csizmát a következő kenőccsel: 1 rész gyantát 4 rész halzsírral addig főzünk, amíg a gyanta föloldódik. Ekkor hozzákeverünk 10 rész disznózsírt. A kenőcshöz kevés kormot is keverjen, hogy sötét színű legyen. Ha ezzel a kenőccsel bekeni a csizmát, teljesen vízhatlan lesz.

Üzenet a könyvrendelőknek. (Dr. K. I.) Királyhivásos 52 lapos tarokkjáték szabályairól írt könyv kifogyott. — (P. L.) Buday Baraa: Titkok földje és Karikás János csodálatos kalandjai című könyve együttesen 5580 koronába kerül. — (B. I. Kerka-szentkirály.) A kívánt könyv nem kapható, helyette ajánljuk: Csury-Buthy: A lokomobil gőzkazánfűtő és gőzgépezelő, kazánfűtők, gépezelő, géptulajdonosok és vizsgálók részére című könyvet, amely postadíjmentesen 9900 korona. A Máv gépgyári gépek rendelésével a gyár vezérigénységéhez (Budapest, VI. ker., Vilmos császár-út 32. szám) forduljon.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A cukorrépa átvételi árát még mindig nem állapították meg.

Az elmúlt héten a cukorrépa-termelő gazdák és cukorgyárosok együttes bizottsága a *Köztelek* székházában ülést tartott. Az ülésnek egyetlen tárgya a *cukorrépa átvételi árának megállapítása* volt. A cukorrépa-termelő gazdák nagyrészenek nincsen a cukorgyárakkal szerződése és így még most, a cukorrépa szállítása idején, sincsenek tájékozva afelől, hogy mit fognak cukorrépájukért kapni. A gyűlésen *Fabricius* Endre előadó ismertette a *Cukorrépa-termelő Gazdák Országos Szövetségének* a legutóbb tartott gyűlésén elfogadott álláspontját, mely szerint a gazdák, tekintve a jelenlegi viszonyokat, a szokásos mellékszolgáltatásokon kívül a *cukorrépa métermázsájáért hat kilogramm cukrot, illetve annak ellenértékét kéri*. Ez az ár megfelelne a termelési költségeknek és a termelő gazdák körülbelül ugyan-
 ezt az árat kapják a cukorrépáért Ausztriában, Csehországban és Romániában is. A cukorgyárak azonban nem hajlandók a gazdák jogos és méltányos kívánásait teljesíteni és a cukorrépa métermázsájáért körülbelül *10 500 koronát* hajlandók adni és ezt az ajánlatot emelni nem akarják. Természetesen a gazdák, miután ez az ár nem felel meg és nem fedi a termelési költségeket, nem fogadták el a cukorgyárak megbízottainak ajánlatát. Így az ülés megegyezés nélkül véget ért és a *gazdák még most is bizonytalan-ágban vannak afelől, hogy a cukorgyárak mit fognak a cukorrépáért fizetni.*

Tizenkét népművelési kiállítás lesz Jásznagykunszalonokmegyében.

Az *Országos Faluszövetség* az *Országos Stefánia Szövetséggel* és a vidéki közintézményekkel karöltve novembertől áprilisig Jásznagykunszalonokmegye tizenkét városában és nagyközségében rendez falufelújítási, népegészségügyi és gazdasági kiállítást a mezőgazdasági, kézmű- és háziipari, kulturális, méhészeti stb. szakcsoportokban ismeretterjesztő vándorgyűjteményein kívül a vidékbeliek termelvényeit, kulturális életét is bemutatja. November hó 10-én *Kisújszálláson*, 24-én *Jászladányban*, december 7-én *Törökszentmiklóson*, 22-én *Mezőtúron* nyílik meg a kiállítás, majd *Tiszafehérvár*, *Karcag*, *Kúnhegyes*, *Jászapáti*, *Jászárokszállás*, *Turkeve*, *Jászberény* és *Szolnok* fog versenyezni afelől, hogy melyiknek a kiállítása nagyobb és tanulságosabb. A kulturális érdekelmen a megye minden községében megalakuló rendezőseget az *Almásy* Sándor főispán és *Bihary* István kir. tanfelügyelő vezetése alatti megyei bizottság és a Faluszövetség kiállítási központja irányítja.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ülése.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara legutóbbi igazgatóválasztmányi ülésén az országos érdekű törvényekkel és rendeletekkel foglalkozott *Rácz* Lajos igazgató, *Horkay* Lajos és *Czeplédy* Béla titkárok előadásában. A választmány többek között kifejezetten a *földbirtokreform gyors végrehajtását tartotta kívánatosnak és örömmel üdvözölte a készülő növényvédelmi törvényt*. A kamara október 27-én tartotta őszi közgyűlést, amelyen nyolc vármegyéből igen sokan jelentek meg. *Rácz* Lajos dr. igazgató az évi jelentésben megállapította, hogy a kamarához fűződött remények a legteljesebben beváltak. A közgyűlés helyesléssel fogadta a jelentést és a kamara jövőbeli munkatervét és szövegét nyilvánította a jeles tisztikarnak.

A november-decemberi földadó búzaegyenértéke.

A pénzügyminiszter legújabb rendelete a földadó fejében fizetendő búza értékét a november 1-től december 31-ig terjedő időre métermázsánként *kilencven ezer koronában* állapította meg.

Szomjas Lajos földművelésügyi államtitkár nyugdíjba ment.

A kormányzó tarcali *Szomjas* Lajos dr. földművelésügyi államtitkárnak saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából a közszolgálat terén kifejtett sokévi kiváló működéséért a *II. fizetési osztály jellegű* adományozta.

A pápateszéri gazdasági iskola növendékei kiállítást rendeztek.

Jankovich-Bésán Endre gróf pápateszéri birtokos által alapított és fenntartott *Téli gazdasági iskola* növendékei az általuk termelt mezőgazdasági cikkekből mult vasárnapon az iskola székhelyén, Pápateszeren, nagyszerű kiállítást rendeztek. A kiállításon megjelent Veszprém vármegyéből és a szomszédos megyékből számos földbirtokos és kisgazda, a földművelésügyi minisztérium képviselőiben *Ferenczy* Károly gazdasági főtanácsos, Veszprém vármegye képviselőiben *Bibó* Kálmán alispán, Győr vármegyéből *Khuen-Héderváry* Károly gróf, a környék földbirtokosai közül többek között *Hunkár* Antal, *Holtscher* Béla, a Magyar Gazdaszövetség képviselőiben *Czettler* Jenő igazgató, *Tölgyes* István dr. titkár, a Dunántúli Háziipari Felügyelőség képviselőiben *Szigethy* főfelügyelő, azonkívül még az iskola növendékeinek nagyszámú hozzátartozója. Az ünnepséget tábori mise előzte meg, amelyet *Blazovics* Jákó bencésrendi főgimnáziumi igazgató mondott. Ezután kihirdették, kik nyerték a kiállításon a díjakat. A fiatal növendékek buzdiúsául *Jankovich-Bésán* Endre gróf feleségével együtt *nemesített vetőmagvakat osztott ki* a legtöbb eredményt felmutató növendékek között. Az ünnepség az iskola jelenlegi és volt növendékeinek dicsőülésével záródott.

A váltásbúza november havi ára.

A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonszállása fejében fizetendő búza árát november hónapra a földművelésügyi miniszterrel egyetértően métermázsánként *kilencvenhat ezer koronában* állapította meg.

Nemesített vetőburgonya kapható.

A folyó év tavaszán Német-, Lengyel- és Csehországból a földművelésügyi miniszter jóminőségű vetőburgonyát hozatott és osztott ki termelési szerződések mellett. Ennek idejéig utánterméséből ezidőszertig nagyobb mennyiségű különböző fajtájú korai, közepes és késői érésű, vetési célra alkalmas burgonya áll az ország általánosságban elfajzott burgonyatermelésének felrészítése céljából rendelkezésre. Tekintettel arra, hogy tavaszi szállítás esetén különösen a korai vetőburgonyák idejében való elültetése károsnak szenvedhetne, a földművelésügyi miniszter ezen vetőburgonyamennyiségnek legalább is egy részét még most az őszi folyamán kívánja vetési célokra elhelyezni, hogy a megrendelt tételek idejében — még a fagyok beállta előtt — szállíthatók legyenek. A szóbanforgó vetőburgonya kiosztásával a földművelésügyi miniszter a *M. kir. Burgonyatermelési Hivatal* (Budapest, Földművelésügyi Minisztérium épülete) bírta meg s ennek következtében a megrendeléseket — *csakis teljes vagontételekben* — kizárólag közvetlenül ehhez a hivatalhoz kell intézni. Olyan kisebb gazdaságoknak, amelyek vetőgumószerkezetük fedezése céljából teljes vagontételnél kisebb mennyiséget igényelnek, *teljes vagontételek szerint társulva kell a megrendelést eszközölniök*. A vetőburgonya ára a feladó állomáson vagonba rakva, a késői és közepes érésű fajtáknál *húsz százalékkal*, a koraiaknál *pedig ötven százalékkal magasabb a közönséges burgonya mindenkori napi áránál*. A megrendelt vetőburgonya összegszerű vételárát, amely a *M. kir. Burgonyatermelési Hivatal*hoz a leszállítás előtt előzetesen fizetendő be, a megrendelés elfogadásáról szóló értesítéssel gysidejűleg fogja a nevezett hivatal a megrendelővel közölni.

Meg fogják tiltani a terményeknek litterenként való árusítását.

Vidéken általában szokásos, hogy különösen a gyümölcs-féléket, de sok esetben a gabonát is súlymérték helyett liter számra árulják. Ez az elavult módszer, amellyel, hogy visszaélésekre is alkalmat ad, megnehezíti az áttekintést a piac és áralakulás felett s ezért a kereskedelemügyi miniszter rendeletet készít elő, amely *megtiltja a terményeknek úrmérték szerint való forgalmazását*.

A gyapjú után egy hónapig nem kell kiviteli illetéket fizetni.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint gyapjú kivitele alkalmával — ideértve a cserzett vagy nyers, gyapjas juh- és báránybőrök gyapjas hulladékát is — november 30-ig kiviteli illetéket nem kell fizetni vagy természetben beszolgáltatni.

A vámgabona térítési ára.

A pénzügyminiszter a malmok részéről november havában örlési adó fejében beszolgáltatandó gabona térítési árát a közlelmezési miniszterrel egyetértően métermázsánként a következőképpen állapította meg: rozs (kétszeres) 65,000, árpa 64,000, tengeri 68,000, zab 68,000, köles 70,000, tatárka 70,060, ocsú 3000 korona.

A Széchenyi Szövetség ünnepe Szegeden. A szegedi néptőiskolai Széchenyi Szövetség közgyűlése és a Széchenyi Szövetségek kongresszusa ez évben is Szeged ünnepévé avatta az elmúlt vasárnapot. Az ünnepségre leutazott Schandl Károly dr. földművelésügyi államtitkár, Hejji Imre dr., Bodó János nemzetgyűlési képviselők, Reiter Antal és Váradi József kíséretében. A közgyűlés a városi közgyűlési teremben folyt le. Schandl Károly dr. államtitkár elnöki megnyitójában meggyőző ékesszólással Széchenyit állította oda példaképpen a magyar gazdatisársadalom elé. Szólt a Szövetség céljáról: a magyar néptőiskolának az a feladata, hogy megadja az eszközt, a tudást a gazdasági függetlenség elérésére, hogy a magyar földművelésügyi társadalom tudásában is megerősödve ne legyen többé kitéve állapotok önző vezetésének, hanem maga intézhesse a saját és a hazája sorsát. Beszéde végén így jellemezte a Széchenyi Szövetség törekvését: *valláserkölcsei alapon és a nemzeti fejlődés irányában előre a magyar hazáért!* Ezután Gaál Endre dr., a város kultúr-tanácsnoka üdvözölte a Szövetség elnökét, Schandl Károlyt, majd Csucs József főtitkár terjesztette elő jelentését. H. J. Imre dr. szólt végül az egybegyűltekhöz, kifejtve, hogy Széchenyi tanításai ma időszerűbbek, mint saját korában voltak. A közgyűlés közönsége ezután kiment a Széchenyi-szoborhoz, amelyet Schandl Károly nagyhatású beszéd kíséretében megkoszorúzott. Komarek Imre főkéntor remek költeményét szavalta el. Ezután a Széchenyi Szövetségek II. szövetségtanácsosi kongresszusára kiküldött képviselők visszavonultak a városházára, ahol Schandl Károly megnyitotta a kongresszust. Váradi József, a szövetségtanács igazgatója, terjesztette elő jelentését, amelyet egyhangúlag elfogadtak. Délután az államtitkár résztvett a paprikatermelők egyesületének alakuló ülésén.

A budapesti olaszok fascistaünnepé. Október 28-án, a fascista római bevonulásának első évfordulója alkalmából, a fascista párt magyarországi megbízottja, Riccardo Pignatelli di Montecalvo herceg fogadta a budapesti olasz kolóniát. Manes képviselő, aki a minap érkezett Olaszországból néhány napi tartózkodásra Budapestre, Magyarországnak Itália üdvözlését tolmácsolta. Biztosítja Magyarországot, hogy Olaszország teljes rokonszenvvel kíséri hazafias gondjait és Olaszország saját földjén kíván neki biztos és hasznos kaput nyitni a tengerhez.

Apponyi Kanadában. Apponyi Albert gróf megkezdte propagandakörútját Kanadában. Először Montrealban szerepelt a Mac Gill egyetemen. Előadását Currie tábornok vezette be, aki utalt arra, hogy noha Apponyi gróf a háború alatt Nagybritannia ellensége volt, a brit népeknek mégis rokonszenvvel kell fordulniok a mai Magyarország felé, amely szerencsésen helyezte magát. Apponyi gróf ezután gyászos képet festett Magyarország állapotáról és annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy Európában ma igen komorak a tartós béke kilátásai.

Magyar győzelem a svéd-magyar labdarúgó-mérkőzésen. Vasárnap tartották a svéd-magyar labdarúgó mérkőzést az Üllői-úti pályán. Legalább 35.000 ember szorongott a tribünökön és a hatalmas főlépcsőkön. A magyar csapat 2:1 arányban megverte a svéd csapatot.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világ híru Amor bajuszpedrót.

Javult a külkereskedelmi mérlegünk. Külkereskedelmi forgalmunk a legutolsó hónapokban örvendetes javulást mutat. Az ezévi augusztushavi áruforgalmi mérlegben a liszt-kivitel növekedése, továbbá a vágóállatok, gyümölcs, gyapjú, friss hús stb. fokozottabb kivitele folytán a kivitel értéke több mint 50 százalékkal nagyobb volt, mint 1922 megfelelő hónapján, ezzel szemben a behozatal 20 százalékkal csökkent, különösen a gyapjú- és pamutszövetek behozatalának apadása folytán. Ugyancsak kedvezően alakult a szeptemberhavi külkereskedelmi mérlegünk is, melynek legjelentősebb tétele a svájci gabonakivitel. E mellett egyéb cikkek-ből csökkent a kivitelünk. A behozatalban is inkább visszaforduló irányzat mutatkozik, csupán a fabehozatal emelkedett.

Kemál pasa — a török köztársaság elnöke. A török többségi pártok kimondták a török köztársaság megalakulását és Kemál pasát választották meg elnöknek. Kemál pasa Izmed pasát, a lausannei békeszerződés aláíróját bizta meg kormányalakítással.

Kép a japán földrengésről.

Mostanában érkeznek Európába hiteles helyszíni felvételek a japán katasztrófáról, melyek teljes nagyságában szemléltetik a rettenetes szerencsétlenséget. Képünk Ito város romjait ábrázolja.

A reformáció ünnepe. Október 31-én volt a reformátusok nagy ünnepe: a reformáció emlékünnepe, amelyet a hatvanas évek óta hazánkban is nagy kegyelettel ünnepelnek a református hívek. A Deák-téri templomban Raffay Sándor püspök tartott istentiszteletet és valamennyi református templomban ünnepi istentiszteletet tartottak.

A születések és halálozások statisztikája. Csonk Magyarországon az 1923. év harmadik egyedében 12.198 házasságot kötöttek, közli a statisztikai hivatal. A kötött házasságok közül 3222 vegyes házasság volt, ebből a keresztények és zsidók közti házasságokra 255 esik. Az éves születések száma ebben az évnegyedben 58.300 volt, ami 5664-el kevesebb az előző év ugyanezen időszakára esett születések számánál. A halálozások száma 38.135 volt. A fertőző betegségekben elhaltak adataiban kiemelkedik a vörheny, mely 1922. év harmadik negyedében. Az egy éven alul elhalt csecsemők száma 12.346 volt. 100 éves születésre 21 csecsemőhalott jut. A természetes szaporodás ebben a negyedben 22.161 lélek.

A hősi halottak emlékének ápolása. A világháborúban és a negyvennyolcas szabadságharcban hősi halált halt katonák emlékének méltó ápolása végett a honvédelmi miniszter rendeletet adott ki. A hősök emlékoszlopoi előtt minden honvéd tisztelni tartozik. Gyakorlatok közben vagy más alkalmakkor, ha a csapatok oly helységebe kerülnek, ahol hadisírok vannak, a csapatnak legalább egy kirendeltsége köteles felkeresni a sírokat tiszteltet jeléül.

Szombathelyen másodszor virágzik az orgona. Szombathelyen az egyik virágos udvarban ezidén másodszor nyílt ki az orgona. A másodvirágzás valószínűleg az enyhe időjárásnak tudható be és bár csak három gyönyörű fürtű virágot produkált, ezek pompája és illata sokkal különb, mint volt a nyári virágzás idején.

Akik ma is nyíltan éltetni merik az őszirózsás forradalmat és a hazaárulókat. Az úgynevezett «függetlenségi» párt, a köztársasági párt tagjai és a szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselők október 31-én a Royal-szálló éttermében vacsorát rendeztek, amelyen *éltették az őszirózsás forradalmat, Károlyi Mihályt és a többi kiszökött hazaárulót.* Az eset méltó felháborodást váltott ki az ország magyar társadalma körében. Különösen a kétszínű szociáldemokrata képviselők ellen nyilvánult meg általános felháborodás, mert ezek a parlamentben azt hirdették, hogy nem állanak forradalmi alapon s megtagadták a közösséget az emigránsokkal. Ennek ellenére pedig fellekesült arccal éltették a hazaárulókat és az országromboló forradalmat. Az ügyesség büntetett feldicsérelése címén meg is indítja az eljárást a vacsorán megjelentek: Batthyány Tivadar, Buza Barna, Vass János, Nagy Vince, Vámbéri Rusztem, Veér Imre, Farkas István és Pickler Emil ellen. Az ország józan gondolkodású lakossága ítélhet a fenti elvtársak cselekedetéből. Mert mit akarnak ezek a Károlyi-éltetők: ismét forradalmat, rendbontást, romokat és — hatalmat akarnak. Vér, burzsujvér, rekvirálás, Szamuelyi-vonat, proletárdiktatura kell nekik megint. Ez a céljuk, ugyanaz, ami Károlyié és a többi Bécsbe szökött hazaárulóé volt. Ezt akarják a szociáldemokraták is, a báránybőrbe bújít Farkasok és nemzetgyűlési képviselő elvtársaik. Vajjon a kerületük magyarjai adnak-e feleletet a Károlyi-éltetésre?!

Nyomorenyhítés a fővárosban. A népjóléti miniszter és a főváros tanácsának együttes nyomorenyhítő akciója a fővárosban november közepén indul meg. Az akció három részre oszlik. Először a *csecsemők és kisgyermekes anyák étkeztetése, iskolás gyermekek étkeztetése a kerületi népkonyhákban.* Az étkezők összeírását november első napjaiban kezdi meg a főváros. Az étkeztetés mellett az arra rászorulóknak ingyen ruhát, fehérneműket osztanak ki, melyeken kívül ingyenes tüzelőanyagot is támogatják a szegényeket. A népkonyhák részére a főváros ad helyiséget és személyzetet.

Százbillió bankjegyek. Az elmúlt hét folyamán 1, 2, 5 és 10 billió márkabankjegyeket adtak ki Berlinben, sőt lehetséges, hogy 100 billió bankjegyeket is forgalomba hoznak.

Mozgófénykép-gépkezelői tanfolyamot állítanak fel. A kormány Budapesten mozgófénykép-gépkezelői tanfolyamot állít fel a belügyminisztérium felügyelete alatt. A tanfolyamra az jelentkezhet, aki 20. életévét betöltötte. A mozgóképezemekben jelenleg alkalmazásban álló üzletvezetők, gépkezelők a szakvizsga letételére való bocsátásukat kérhetik.

Petőfi ünneplése Rómában. A római Collegio Romano dísztermében az elmúlt vasárnap délután *Petőfi* Sándor emlékének hódolt az olasz nemzet. Az ünnepségen nagy és előkelő közönség jelent meg. Az ünnepélyt *Giannini* államtanácsos nyitotta meg s melegen méltatta *Petőfi*t. Az üdvözlő iratok felolvasása után *Berzeviczy* Albert mondott olasz nyelven beszédet. *Narducci* lovag néhány *Petőfi*-költeményt szavalt el olasz fordításban nagy hatással. Este nagy bankettet rendeztek, amelyen számos olasz-magyar barátságot hangoztató pohárköszöntőt mondtak.

A cseh földreform bolsevik eszmék szüleménye. A Londonban megjelenő *Morning Post* hosszabb cikkben számol be a cseh földbirtokreformról és többek között azt írja, hogy a *reform a forradalom után lábrakapott bolsevik eszmék szüleménye.* A reformtörvény: nem a nemzetgyűlés, hanem a cseh pártvezérekből álló úgynevezett nemzeti tanács szavazta meg. Tény, hogy a kisgazdák tulajdonában levő birtokok a forradalom után 6 millió hektárt tettek ki a nagybirtokosok tulajdonában levő 1 millió hektárral szemben. A törvény értelmében erdőket, gyárakat, sőt magánházakat is lefoglaltak. A *lefoglalt birtokokért nevelésesen csekély kártérítést adtak, körülbelül a háború előtti érték egyhated részét.* A törvény kimondott célja az volt, hogy a lakosságot olcsó pénz ellenében földhöz juttassák, de a földbirtokhivatal helytelen működése következtében az állam az általa kifizetett vételárnak ötszöröséért árusítja a birtokokat, hogy fedezze a földbirtokhivatal állítólagos kiadásait. A reform következtében számtalan nagybirtok alkalmazzottai állásukat veszítették. Ezek a nemzetközi munkahivatalhoz szándékoznak fordulni védelemért.

A kommunista szász kormányt erőszakkal kellett eltávolítani helyéről. A német birodalmi kormány parancsait a szász kormány nem tartotta meg, mire *Stresemann* felszólította a kommunistákkal paktáló drezdai kormányt, hogy hagyja el helyét. A szász kormány erre sem volt hajlandó s ezért az elmúlt hétfőn a birodalmi védőőrség tagjai *eltávolították* helyéről a szász minisztereket. Kiderült, hogy a szász kormányt az orosz bolsevisták támogatták rubellel s hogy kommunista puccsokra készültek. Drezdában tisztán szociáldemokratákból álló kormány alakult. Az országban háromnapos általános sztrájk volt s a birodalmi kormány erre az ostromállapot kihirdetésével felelt. Ennek köszönhető, hogy zavarások nem fordultak elő. A bajor nemzeti szervezetek Thüringia ellen készülnek vonulni, hogy ott a kommunistákat letörjék. A Rajna-vidéken a szeparatisták kormányt alakítottak, amelyet az ántánt is elismert. A szeparatisták tovább folytatják küzdelmeiket a hatalom megszerzéséért. Súlyos összeütközések voltak ismétleten Aachenban, amelynek néhány középületét a szeparatisták hatalmukba kerítették. A birodalmi kormány szociáldemokrata tagjai a párt határozata folytán kiváltak a kabinetből s nem vállaltak semmilyen részt az államügyek vitelében. Erre az okot az adta, hogy *Stresemann* a szélsőbal ellen erősebben lépett fel, mint a szélsőjobb ellen, amit a szociálisták sürgettek. A bajor nemzeti csapatok az elmúlt héten kisebb csatározásokat kezdtek a thüringiai határon s azt hangoztatják, hogy Bajorország és a birodalom szabadsága érdekében sürgősen meg kell indítani a harcot a kommunisták ellen.

Bonar Law meghalt. *Bonar Law* volt angol miniszterelnök néhány nap előtt súlyosan megbetegedett. Torkában rákos dagadatot képződött, mely megakadályozta azt, hogy szilárd táplálékot lenyelhessen. A volt miniszterelnök hosszú és szívós vívódás után a múlt szerdán éjjel 4 órakor meghalt. *Bonar Law* 1858-ban született Kanadában. Atyja protestans lelkész volt. 1900-ban választották meg először képviselőnek, 1915-ben az *Asquith*-kormányának gyarmatügyi államtitkára lett. 1916-ban pénzügyi tárcát vállalt *Lloyd George* kormányában. 1922-ben, *Lloyd George* bukása után, ő lett Anglia miniszterelnöke. Pár hónap múlva megbetegedett és lemondott.

Elhamvad egy biharmegyei község. A Nagyvárad közelében lévő *Mezőszakadát* községben szombaton délután tűz ütött ki, mely a zsupfedeles házak során *veszedelmesen elharapózott.* A lakosság a tűzoltókkal együtt nyomban hozzáfogott az oltáshoz, de a tűz terjedését megakadályozni nem tudta és mire Nagyváradról a tűzoltók megérkeztek, a község *legnagyobb része elhamvadt.*

Az «Ecclesia» harangjairól. Tekintetes Harangművek r.-t. igazgatóságának Budapest. Mellékelve küldjük a fuvarlevél másodpéldányát, mely szerint a jelzett búzamenyiség október 19-én a *Concordia* gőzmalom r.-t. címére feladott. Nem mellőzhetjük ugyanakkor, a tekintetes igazgatóság iránt érzett hálánk és elismerésünknek néhány köszönő szóban való lerovását. A harangok úgy külső kiállítás, de legkivált hangjuk tekintetében tökéletes alkotás. Meglévő harangunkkal a legtisztább akkordban csengenek össze. A nagy harang mély «es»-e, a középső harang rezgő «as»-ával és a mi csilingelő kis harangunk együtt a legszébb muzsika, amiért nem is késlekedünk köszönetünket és hálánkat leróni. Amidőn az Uristen áldását kérjük cégükre, kívánjuk, hogy harangjaik vigyék el mindenfelé cégjük szeretetét, megbecsülését, támogatását. hogy az, ami keresztény és magyar, virágozzék a haza és mindnyájunk örömeire és boldogulására. *Felső-novaj, 1923. november 2.* Hálás tisztelettel *Láng Alán Ferenc,* premontrei kanonok, főgimnáziumi tanár, plébános.

Két nap alatt öt villamoselgázolás. A Síp-utca és a Rákóczi-út sarkán a 44-es számú villamoskocsi csütörtökön halálra gázolta *Zsirman* József napszámot, akinek holttestét a tűzoltóknak kellett kiemelni a villamoskocsi alól. Pénteken ugyanaz a 44-es jelzésű, 328-as számú villamoskocsi, amelyet ismét *ugyanaz a kalauz, Bódis Lajos* vezetett, *ugyanazon a helyen* egy idős asszonyt gázolt halálra és ezt az áldozatot is a tűzoltóknak kellett kiemelni a kerekék közül. *Budán* egy *Pacnik* János nevű vasutas esett le a villamosról és kártörést szenvedett. A Lipót-körúton *Riczl* Mátyás póstatiztet ütötte el a villamos, majd a Kálvin-téren egy 50-es jelzésű villamos összeütközött *Birszák* György fuvaros kocsjával. A fuvaros lezuhant a bakról és súlyosan megsérült. A rendőrség minden esetben megindította a nyomozást.

Asthmál, tüdőcsúcshurutot, rekedtséget stb. gyógyít: *Asthma* Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrassy-út 87. sz. Telefon: 123—82.

OLVASÓINKHOZ!

A folyton emelkedő drágaság miatt — mi is, mint a többi lap — kénytelenek vagyunk a „**Vasárnap**“ képes hetilapunk *árát*, valamint *előfizetési díját* felemelni.

Hisszük, hogy olvasóink megértéssel fogadják a kényszerítő körülmények parancsolta áremelést, annál is inkább mivel a „**Vasárnap**“ így is a legolcsóbb hetilap.

A „**Vasárnap**“ egyes száma a mai naptól fogva *300 korona*.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

negyedévre	3000 K
félévre	5800 K
egész évre	11500 K

Folyó hó 15-én új előfizetést nyitunk, s aki legalább 1 évre előfizet a „**Vasárnap**“-ra, az *ingyen* kap egy az „*Uj Barázda*“ kiadásában megjelent, csinos kiállítású, gazdag tartalmú, *igen értékes naptárt*, melynek bolti ára 3000 korona.

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése november 15-én lejár, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Mutatványszámot ingyen küld

A „**Vasárnap**“ kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. sz.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Bodzás Mariska.)

2. Betűrejtvény.

édes édes édes édes édes
édes édes édes édes édes

(Beküldte: Krejcsinik Olga Szolnokról.)

3. Betűrejtvény.

Fertő T Balaton'
I

(Beküldte: Bereznayk István Szendrőről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 48-ik számunkban közöljük.

A 42-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Sivatag.**
2. Betűrejtvény: **Nagy Emil.**
3. Betűrejtvény: **Sok szó, kevés tett.**

Megejtették: Boros Mihály János, Romhányi László, Sztary György, Dombó István, ifj. Dombó Lajos, Dombó Sándor, ifj. Kündt István, Szabó Zoltán, Körösi Bálint, Horváth Mihály, ifj. Vetro József, Mészáros Sándor, id. Dombó Lajos, Bereznayk István, Lipták László, Ujjpál Böske, Hornyák János, Rác István, Mátyás Pál.

Jutalomkönyvet nyertek: **Szabó Zoltán** (Budapest), **Rác István** (Szombathely), **Körösi Bálint** (Szeged), **Mátyás Pál** (Székesfehérvár), **Horváth Mihály** (Hódmezővásárhely).

A 43-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő héten közöljük.

Viszketegség, rühesség, sömör ellen használja a rég bevált és kiváló «Antiscabint», magyar neve: **Borókekencs**. Kapható minden gyógyszerárban. Gyártja: Kozmochemia R.-T., Budapest, VII., Dembinszky-utca 4.

T RÉ F Á K

Van benne valami.

- Mondd Móricka, mire használják a bivalyt?
- Becsületsértésre.

A kövér.

A határon egy igen kövér ember akar átjönni. Az iratain némi hiba van és a hivatalnok ezt szóvá teszi. A kövér ember azonban gorombán rátámad.

— Jó, jó — mondja a kivörösödött kövérségnek a tisztviselő — most átengedem, de azt hiszem, hogy az útlevele mellé máskor nem ártana mellékelni egy — *behozatali engedélyt!*

Sziporkák.

— A jövő héten lesz a vőlegényemnek a születésnapja. Úgy szeretném őt valamivel meglepni!

— Mondd meg neki őszintén, hogy hány éves vagy!

— Mondd, barátom, te mindig az igazat szoktad mondani?

— Nem... szükségem van néhány barátira!

— Papa, ma azt tanultam az iskolában, hogy a föld húszmillió mérföld távolságra van a naptól.

— Ugyan, gyerek, mi az ma: húszmillió!

Egy asszonyka, aki bizony sohasem tanulta meg az írás-olvasás bonyodalmas műveletét, havi nyugdíjat kap az államvasutaktól. A nyugta alá mindig + jelet tett a neve helyett. Egyszer bement a nyugdíjért s a neve helyére nem a megszokott + -et tette, hanem egy kis O-t. A pénztáros megkérdezte, miért nem teszi oda a szokásos jelet, mire az asszonyka így válaszol:

— Kérem szépen, én két hete újra férjhez mentem és most másképpen hívnak, mint azelőtt.

Az orvosom biztosított, hogy három hét múlva lábra állít.

— Na és nem történt meg?

— De igen, eladtam az autóm, hogy a számláját kifizethessem!

Akar Ön takarékoskodni

anélkül, hogy jó kávéjáról lemondjon? Ezt eléri, ha az **Enrilo**-t használja. Az **Enrilo** egymagában, jól felforralva, minden pótlék nélkül helyettesíti a ma oly költséges babkávét. Izbén legjobban megközelíti a babkávét és amellettt zamatoasbb, szebb színű és összeállításánál fogva nagyon tápláló, mert az összes tápanyagokat tartalmazza. Nagyon kiadós és ezért a fogyasztásban rendkívül olcsó. **Enrilo** a legfinomabb babkávé-pótlék is. Egy kísérlet meg fogja Önt győzni. Ezen különlegesség kiváló minőségéért annak egyedüli gyártói: **Franck Henrik Fiai** szavatolnak.

ENRILO

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak november hó 4-én.)

Gabonavásár. 76 kgr.-os tiszavidéki búza 88.500—89.500, pest-megyei és dunántúli 87.500—88.500, 79 kgr.-os tiszavidéki 91—92.000, pest-megyei és dunántúli 90.500—91.500, rozs 58.500—59.000, takarmányárpa 62—64.000, sörárpa 72.500—77.500, zab 65—67.000, tengeri 64—65.000, köles 76—78.000, repce 165—170.000, korpá 35.500—36.500 K métermázsánként.

Vetőmagvak. Lóheremag nagyaránkás, nem tisztítható 450.000—500.000, lóheremag nagyaránkás, tisztítható 520.000—600.000, lóheremag nagyaránkamentes 600.000—650.000, lucernamag nagyaránkás, nem tisztítható 450.000—520.000, lucernamag nagyaránkás, tisztítható 520.000—550.000, lucernamag nagyaránkamentes 550.000—650.000, biborheremag 130.000—140.000, ősi borsó 70.000—75.000, szöszösbükköny 240.000—250.000, mák 310.000—320.000 K métermázsánként.

Takarmány. Rétsizéna elsőrendű ó 36.000—40.000, másodrendű ó 26.000—35.000, harmadrendű csomagolásra 15.000—25.000, nádtakarmány, zöld, száraz 12.000—13.000, muharszéna 32.000—43.000, lucernaszéna 45.000—50.000, takarmányrépa 11.000—13.000, alomszalma 13.000—18.000, zsúpszalma 18.000—20.000 K métermázsánként. — **Műtakarmány-piac** Az irányzat lanyha. Árak: malatácsira 400, sörtörköly 350, konkoly 500, lótap 200, olajpogácsa 500, extrahált liszt 160 K kilogrammonként.

Vágómarhavásár. Ökör legjobb 4000—4600, kivételesen 4700—5000, közepes 3000—3800, gyengébb 2100—2800, bika jobb 3900—4500, kivételesen 4600—5000, gyengébb 2800—3700, bivaly 2200—3500, tehén jobb 3500—4300, kivételesen 4400—4700, gyengébb 2100—3300, kicsontozni való marha 1800—2100, növendékmarha 2400—3600 K kilogrammonként, élősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű 7700—8400, közepes 8800—9700, nehéz 8900—9850 K kilogrammonként élősúlyban.

Hús és zsír. Marhahúsok: eleje elsőrendű 7800, másodrendű 4400, hátulja, elsőrendű 9600, másodrendű 6800, gulyáshús 3200—7500. Borjúhúsok: eleje, elsőrendű 10.400, másodrendű 6600, hátulja, elsőrendű 14.000, másodrendű 9200, pörkölt 6400. Sertéshúsok: oldalas 11.000, comb 11.700, karaj 13.000—14.000, háj 14.000, zsír 13.000, olvasztani való szalonna 12.600. Birkahúsok: eleje, elsőrendű 7000, másodrendű 3600, hátulja, elsőrendű 8200, másodrendű 4800 korona.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 2.000.000—3.500.000, igás kocsiló, könnyű 1.000.000—2.600.000, alárendelt minőségű lovak 110.000—1.500.000 koronáig.

Szűrőmarhavásár. Élő borjúk: Belföldi szopós, elsőrendű 7000—7200, kivételesen 7300, másodrendű 6500—6800, harmadrendű 4000—5800 K kilogrammonként élősúlyban.

Juhvásár. Hízalt ürül 3000—3300, kivételesen 3500—3900, feljavított juh 2600—2800, kisorolt kos 2200—2300, kiverő és anyajuh 2200—2300 K-ig métermázsánként élősúlyban.

Tenyészállatok és jármosökrök. Elsőrendű erdélyi prima, tarka jármosökrök 6000—7000, elsőrendű tarka jármosökrök 5500—6000, másodrendű tarka jármosökrök 5000—5500, friss fejős és vemhes tehének 5500—6000, 1 1/2 éves üszök és tinók 4500—5500 K kilogrammonként élősúlyban.

Tej és tejtermékek. Tej literje 1160—1200, tejszín 11—12.000, tejfel 2800—3500 K. Vaj 13—20.000, tehénturó 1500—2600, juhturó 7000—8600, juhsajt 9000, emmentáli 19—24.000, gróji 15.000—17.000, trappista 10.000—12.000 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke párja 12.000—18.000, tyúk párja 20.000—30.000, hizott ruca 9000—11.000, hizott liba 9000—11.000, hizott pulyka 7000 K kilogrammonként élősúlyban. Libamáj 16.000—26.000, libaszír 16.000—18.000 K kilogrammonként. Tojás darabja 400—560 K.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 700—900, petrezselyem 700—900, zeller 400—800, kalarabé 300—400, vöröshagyma 320—380, fokhagyma 400—800, cékla 400—700, fejeskáposzta 320—360, kelkáposzta 600—800, vöröskáposzta 900—1500, rózsaburgonya 500, fehér 260, uborka 1500—2400, paradicsom 750—1000, zöldpaprika 700—1000, tök 600—700, csőtengeri 160—280, zöldsörös 2800, karfiol 2000, paraj 500, sampion-gomba 11.000—16.000, alma 3000, körte 3000—4000, szilva 3600, szőlő 1600—2600, sárgadinnye 1000, görögdinnye 350, dió 4000—7000, gesztenye 1200—2400 K kilogrammonként.

Nyersbőr. A nyersbőrpiac lanyha. A kereslet megcsappant, épen így a kínálat is. Egyes gyárak képviselői megjelentek és érdeklődtek árak után, azonban a múlt bétén jegyzett áraknak 80—90 százalékát hajlandók megadni, főleg a lóbbörök árát igyekeznek lefelé szorítani. A juh-bőrök nagykereskedelmi árai alakultak: gorombagyapjas 8000—9000, magagyapjas merinóbőr 6600—7100, rövidgyapjas, szűcséla 6600—7600, imarcéla 5600—6000 K kilogrammonként.

Bor. Az idei termés minősége általában rendkívül jó. Legutóbb 17—21 fokos kősterneburgi mustmérő szerinti homoki parasztmustokért 400—500 K-át, egészen 600 K-ig fizettek. Pakson a fehér és schiller-borokat kifortva, szeptember 700—750 K-ért veszik. Mátiatelepen az idei mustokat 600 K-val fizették. Óborok iránt az érdeklődés jelentéktelen, 10 fokos óborokért 600—700 K-át fizetnek. A kivétel teljesen szünetel.

Szesz és szeszestalok. A pálinkapiac lanyha. A gazdák a törköly beváltási árával nincsenek megelégedve, sem a pálinkát nem tudják kifőzni a fizetendő adók mérete miatt, így attól tartanak az érdekeltek, hogy az idén sokkal kevesebb lesz a gyümölcs-pálinka, mint tavaly. A pálinkaárak lanyhák és valamit estek. Nagybeni árak a következők: Törkölypálinka 9100—9300, sep-őpálinka 8900—9000, szilvívium 14.000—15.200, borpárlat 12.800—13.800 K.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos drjegyzése 1923. évi november hó 6-án: 1 drb Napoleon 69.000 K, angol font 92.700 K, dollár 20.550 K, francia frank 1226 K, német márka — K, olasz líra 945 K, osztrák korona 29.70 K, román lei 111 K, cseh korona 617 K, svájci frank 3660 K, szerb dinár 239 K, lengyel márka 0.021 K. Zürichben 100 magyar koronáért 0.0303 1/2 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héj Imre dr.**

MÁR MEGJELENTEK
A HISGAZDÁK, FÖLDMIVÉSEK ÉS KISIPAROSOK
LEGSZEBB,
LEGTARTALMASABB,
LEGHASZNOSABB,
LEGOLCSÓBB

1924. ÉVRE SZÓLÓ NAPTÁRAI!

úgy mint:

Új Barázda Naptára 1924. évre
Vasárnap Naptára 1924. évre
Nagy Képes Családi Naptár 1924. évre
Nagy Képes Szent Család Naptár 1924. évre
Nagy Képes Regélő Naptár 1924. évre
Falu Naptára 1924. évre

Ha olcsón igen értékes dolgot akar venni, akkor csak ezeket a naptárakat vásárolja. Egyetlenegy falusi és tanyai házban se hiányozhatnak az Új Barázda kiadásában megjelent naptárak, mert ezen naptárak elbeszélései a téli estéket kellemessé, természetudományi, mezőgazdasági s ismeretterjesztő cikkei a dolgozó ember verejtékes munkáját eredményesebbé teszik. Kaphatók a lapelárúsitóknál, a Hangya-szövetkezetnél s megrendelhetők az

„**ÚJ BARÁZDA**» LAPKIADÓ R.-T. NAPTÁROSZTÁLYÁNÁL
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 10. SZ.

**VAN-E ÖNNEK MÁR?
MORZSKÁJA?**

Ha még nincsen, úgy azonnal vegye meg a Vladár-féle «Morzska» kézi kukoricamorzsoló-készüléket, mely a kékzsejre csatolva, könnyen és fáradság nélkül morzsoló átlag percenként 10 csövet. Kétféle szakvélemények. Beszereshető kisebb és nagyobb alakban, jobb- vagy bal-kézre, minden vaskereskedésben és Hangya fogyasztási szövetkezetekben, kétféle minőségben, ú. m. 4500 és 9000 koronás árban. Ha megvette, mutassa meg ismerőseinek, mert e készülékkel sok pénzt, időt és fáradságot takarít meg. Vizonteladónak Kinizsi-utca 12.

Vörösréz
pálinka-
főző-
üstök és

vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivitelben
Máthé András rézműrúgyár, Újpest, Károly-
utca 11. Nyugatitól B villamossal. Telefon: 140-06.

Necsak olvassuk, hanem terjesszük is a magyar gazdák és földmivészek egyetlen napilapját az

ÚJ BARÁZDÁT
és legszebb képes hetilapját a
„**VÁSÁRNAP**“ ot!

A HÁROM MÓKUS

AMERIKAI TÖRTÉNET.

(5. folytatás.)

Szomorú vigasz.

— Könnyen ítélt a professzor — gondolta magára maradva Bill — mert nem tudja, hogy mi függ a mokus életétől. Ám mit csináljak én, ha egy szép napon fölfordul?

Gondolatai kétségbeesve száguldtak. Látta a zokogó Dollyt, a dühöngő Drivert, törte a fejét, vajjon miként gondolozza a másik két örökös a maga mokusát, töprengett a professzor szavain, hogy a fogságot az állat mindig meg-sínyli. Végül a végrendelet jutott eszébe. Be jó volna minden-tudónak lenni, hogy milyen bánásmódra gondolt tulajdon-kepen Halliwell Jonathan?! Igen, ezt, ezt kellene tudni!... Mit is akart ő? A végrendelet ezt mondja: «Az kapja a huszonöt-ezer dollárról szóló csekket, aki akár egyedül, akár idegen segít-séggel a legnagyobb megfontoltságot, belátást és a legnagyobb szeretetet tanúsítja mokusával szemben, amelyet a célnak leg-megfelelőbb és legalkalmasabb körülmények közt kell gondol-nia.» Azonban mi a legcélszerűbb és a legmegfontoltabb?

Egyszerre összerendezte.

— Csakugyan!... Hátha?!... — mormogta és föl-ugrott székéről. — Hátha csakugyan ezt gondolta miszter Halliwell Jonathan is?!...

Majd kétségek fogták el. Ha csalódik, ha mégsem helyes az ötlete?... Tanácstalanul rohant föl s alá a szobában. Újból és újból átgondolta, meghányta-vetette, összehasonlította a saját ötletét és a végrendelet szavait, végül is szilárd meg-győződése lett, hogy eltalálta a helyes megoldást.

Türelmetlenül várt másnap este a professzorra.

— Miszter Jefferson — fogadta a tudóst — tegnapi beszélgetésünk a mokusról eszembe juttatott valamit. Szabad beljebb tessékelnem önt a szobámba? Hosszabb közölni valóm volna.

Amikor jó fél óra múltán kiléptek a házból, a professzor arcán csöndes mosoly játszott.

— Már most tudja tehát, professzor úr, a mokus histó-riáját. Szóval, ön is az én véleményemen van? Ugy-e eltaláltam az elhunyt akarátát?...

— Azt hiszem, hogy igen, miszter Weaver. Az ön helyében én is így tennék. Kész örömet teljesítem kérését és írásos bizonyítványt állítok ki.

— Köszönöm, uram — felelte Bill melegen. — Akkor hát végre is fogom hajtani szándékomat.

Elment a ketrecért s mindketten a kert felé vették útjukat, amelyre már ráborult az est sötéteje...

A következő napon Bill sietve bekocsizott a városba, hogy közölje tettét Dollyval. A leány épen egyedül volt az üzletben, az apja vendégei körében az ivóban tartózkodott.

— Hogy van a mokus? — volt a leány első szava.

— Jól — felelte Bill — nagyon jól. Kérlek, hajolj csak közelebb, sügni akarok neked valamit — tette hozzá titok-zatosan. Majd gyorsan pár szót sügött a leány fülébe.

Dolly elfojtott kiáltást hallatott.

— Bill — kérdezte bizonytalanul — te a mokusat...

— De kincsem — felelte a fiatalember nevetve — ez a legokosabb, amit tehettem. Kétségtelen, hogy Halliwell óhaja szerint jártam el. Hallgass csak meg! — és ismét suttogott a leány fülébe.

— Gondolod, hogy... — kérdezte a leány aggodalmasan amikor a fiatalember elhallgatott.

— Természetesen — szakította őt félbe Bill tüzesen. — Mondom neked, most a mokus olyan jól érzi magát, mint hal a vízben. Határozottan tudom, Dolly, hogy tettem javunkra dől el, megkapod a csekket. Nem lehet másként. Emlékezz vissza, hogy nem voltam rossz jó.

Két nap múltán letelt a félévi próbaidő. Bill ismét a városba hajtattott. Driver Bob kíséretében pontosan meg-jelentek a ketrecel a bíró előtt.

IV.

Már ott találták miszter Woodot és misszisz Pulletot is. Miszter Prickle, a bíró barátságos fejbólintással üdvözölte a megjelenteket.

Wood Anthony egy nagy ládát hozott, amelyet maga mellé állított. Misszisz Pullet fehérre lakkozott gyermek-kocsit gurított be a helyiségbe. A gyermekkocsi függőnyei össze voltak húzva. Bill letakart ketrecét az asztalra helyezte.

A bíró az órára tekintett.

— Tíz óra — mondotta. — Boldogult Halliwell Jonathan állítólag személyesen akart résztvenni az összejövetelen, de úgy látszik, mást gondolt.

Wood Anthony gúnyosan mosolygott.

— Így hát nélküle járunk el — folytatta a bíró. — Ime itt a csekk és a végrendelethez csatolt levél. Fölszólítom önöket, teljesítsék a végrendelethez óhaját és számoljanak be, hogy miként bántak mokusikkal? A hölgyeké az elsőség. Misszisz Pullet halgatjuk önt!

— Én — kezdte misszisz Pullet, miközben a gyermek-kocsit föl s alá tologatta — az édes mokuskámat úgyszólván keblemen dédelgettem. Mindent drága porcellántányérokban és cseszékben táltalam eléje.

A gyermekkocsi takarója alá nyúlt és egy tányérral húzott elő.

— Ime, itt van a tányérok mintája, amelyekből Fipp táplálkozott. Állandóan tejet ivott a mokuska és ugyancsak bőségesen. Szagosvízzel mosdattam. Gyermekkel is meg-történik ugyebár az olyasmi, némelykor bizony Fippike tisztátalan volt. Gyakran kefélem a fogait is s ha kedve támadt csiszolgatni őket, leginkább a divánom sarkán, én nem akadályoztam meg szórakozását. Állandóan a szalon-ban szökdécselt. Aludni mindig a puha gyermekkocsiban aludt a drága.

Igy szólván, misszisz Pullet széthúzta a gyermekkocsi függőnyeit.

— Láthatja, miszter Prickle, párnáit a saját monog-rammja díszíti. Hogy igazat beszéljek, elhoztam kiadásaimról a számlákat.

Nagy köteg számlát tett az asztalra.

— A kocsi és a párnák harminc dollárba kerültek. Huszonöt dollár a cukrásznak, százöt dollár a kárpitos-munka a divánom megjavításakor, tizennyolc dollárba került a tej és a szagosvíz. Összesen száználvannéhárom dollár, nem számítva az apróbb költségeket. De meg is nézheti az ápolatam!

A kocsiba nyúlt.

— Nézze csak!

Piros bugyogóba, kék zubbonyba bujtatva tünt elő a mokus.

— Ó, szép, szép — mondotta a bíró.

Misszisz Pullet óvatosan visszahelyezte a kocsiba az állatot. — Remélem ezután én leszek a győztes!

— Miszter Wood, önön a sor — szólt a bíró.

Miszter Wood egy hatalmas bádógépműnyet húzott ki a ládából. A bádógépműnynek palota formája volt és a palota mélyén kuksolt a mokus.

— Igazán nagyszerű! — kiáltotta a bíró, amiko a bádópalotát megpillantotta. — Nagyszerű Wood Anthony elégedetten mosolygott.

PÁLINKAFŐZŐ

és egy darabból Kalapált

vörösréz mosó- és lekvárfőző-üstök

legjutányosabban kaphatók

NAGY IGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapítástól 1884. Telefon: József 115-14.

Ékek, ckealkatrészek,

borszák, kapálóékek, fűköszülők,

marokrakó és hovákító aratógépek, légerelyék, kőolajgépek, motoros- és gőzszéplők, motorkavágók, répavágók, darálóak, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerelvény

„HANGYA” megőrzésű gépeket is megrendelhetők be legjutányosabban.

Pékekészítő- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLY - RAFFIA - RÉZKÉNYŐR

ant. Balaton-Turján s. Vasmorot-csúszó székpermetezők székpermetezők, hűtő és egyéb gazdasági gépek s legkülönbözőbb gyártmányú szerszámok. SZENTLŐRÉNY PÁR székpermetező gépek gyártója és forgalmazója Budapest, IX., Üllői-út 18. sz.

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz Székely Emil Királyi. Tel.: József 105-35. u. 51. (Teréz-templom m.)

Szakorvosai -rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás! Rendelés egész nap. VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Hangszerek és gramofonok engedélyes árban HANGSZER-OTTHON Fekete Mihály-nál Budapest, József-körút 9. szám.

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

Ruházati

szükségletét

legelőnyösebben a „HANGYA” vidéki szövetkezeiteiben szerezheti be.

Pálinkafőzőüstöket, mosóüstöket és tejgazdasági üstöket stb. vörösrézből, elsőrendű kivitelben raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszifőzőket szakszerűen berendez: Godra Sándor és Fia rézművesüzeme, Budapest, Gróf Haller-utca 4. sz. Nagyvácsártér közelében. Telefon: József 50-12.

HARANGOKAT

tiszta harangerebből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Országos Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R.-T. „ECCLESIA” ALAPÍTÁSA BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖKET,

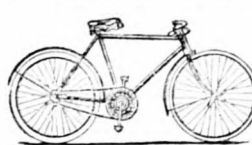

központi szeszifőzőket, mosóüstöket, valamint tejgazdasági üstöket is készítenek és raktáron tart

Szemenyoi Lajos szeszifőző, üstök és gép-műhelye Budapest, IX., Rákóczi-út 34. szám.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosán a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyal-u. 19.

Törött kerékpárok

kijavítását, zománcolását és nikkelezését szakértelmű és olcsón csináljuk

LÁNG J. és FIA kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körút 41.sz.

Hungária-dróffonatok

a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedüli gyártója:

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára Budapest, VIII. ker., Őilői-út 48/27. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve! Rozadásodás ellen kétszer hátrányozott tükéssodrony kilója 400 korona.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája Budapest, IX., Rákóczi-út 11., földszint 1. Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű szinbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsírosbőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

SARKADI RUDOLF

kézműárú r.-t., Budapest, Fővám-tér 3. sz.

(Központi vásárcsarnokkal szemben.)

Kelengyevásznak és schiffonok méterje K 7000.—
Barchetnek méterje K 11000.—
Mosózeug méterje K 9000.—
Cibelinek méterje K 18000.—
Skót szövetek méterje K 17500.—
Fejkendők darabja K 6000.—
Kötött gyapjúkabát darabja K 70000.—

Nagy raktár téli cikkekben, u. m.:
fej- és nagy posztókendőkben.

Menyasszonyi ruhaselymek nagy választékban.